

УДК 37.371:372

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ З ОБДАРОВАНОЮ УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Людмила Завірюха

У статті розкрито досвід роботи Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти з обдарованою учнівською молоддю.

Ключові слова: обдарована учнівська молодь, післядипломна педагогічна освіта, очно-дистанційна школа.

ОРГАНИЗАЦИЯ РАБОТЫ С ОДАРЕННОЙ УЧАЩЕЙСЯ МОЛОДЕЖЬЮ В НИКОЛАЕВСКОЙ ОБЛАСТИ

Людмила Завірюха

В статье раскрыт опыт работы Николаевского областного института последипломного педагогического образования с одаренной учащейся молодежью.

Ключевые слова: одаренная учащаяся молодежь, последипломное педагогическое образование, очно-дистанционная школа.

ORGANIZATION OF WORK WITH GIFTED SCHOOL STUDENTS IN MYKOLAYIV REGION

Ludmyla Zaviriukha

The experience of work with gifted schoolchildren at Mykolayiv regional In-Service Teacher Training Institute is described in the article.

Key words: gifted schoolchildren, In-Service Teacher Training Institute, traditional and distance school.

Проблема обдарованості в наш час стає все більш актуальною. Це насамперед пов'язано з потребою суспільства в неординарних творчих особистостях. Творчий, інтелектуальний потенціал людей є рушієм прогресу суспільства, тому обдарованість необхідно своєчасно виявити і розвивати. Виявлення, навчання та виховання обдарованих і талановитих дітей є одним із головних завдань удосконалення системи освіти.

Питання розвитку і підтримки обдарованої учнівської молоді є одним із пріоритетних для Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Саме з ініціативи інституту за рішенням Президії Національної академії педагогічних наук України на базі Миколаївського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти в березні 2012 року відкрито Миколаївський регіональний

центр Інституту обдарованої дитини НАПН України, метою якого є сприяння підвищенню рівня професійної компетентності педагогів Миколаївської області у виявленні духовно багатой, соціально активної, фізично здорової, творчо обдарованої особистості дитини.

Центр здійснює дослідно-експериментальні дослідження, що пов'язані з освітою обдарованих дітей, поширює досвід новаторської роботи педагогів області з обдарованими дітьми, надає консультації педагогам, психологам, керівникам навчальних закладів із питань розвитку обдарованості, реалізації інтелектуальних та творчих здібностей дітей, інноваційних проектів освітніх установ, спрямованих на розвиток і вдосконалення системи роботи з обдарованими дітьми в регіоні, а також надає науково-методичну підтримку

установам шкільної, позашкільної та післядипломної педагогічної освіти, що працюють у сфері роботи з обдарованими дітьми.

Миколаївським регіональним центром для педагогів області систематично проводяться методологічні семінари-тренінги, психологічні тренінги, майстер-класи, педагогічні майстерні. У ході проведення заходів висвітлюються такі питання:

- Робота з обдарованою дитиною: проблеми і перспективи.
- Організація роботи з обдарованою дитиною з особливими потребами.
- Педагогічні прийоми використання дистанційного середовища у процесі навчання обдарованої і здібної учнівської молоді.
- Проблеми розвитку та корекція емоційної сфери дошкільників: психолого-педагогічний аспект.
- Обдарована дитина: зрозуміти, розкрити, підтримати.
- Формування готовності вчителів до роботи з обдарованими дітьми в системі діяльності районних методичних кабінетів.
- Профілактика емоційного вигорання обдарованої дитини в процесі самореалізації.
- Організація і зміст профільного природничо-наукового навчання обдарованих старшокласників.

Освітня Миколаївщини схвально зустріли нову освітню ініціативу Президента України В. Ф. Януковича про підтримку обдарованої учнівської молоді. Із серпня 2012 року в області зініційовано освітянський проект «Очно-дистанційна школа: Інтелектуальний резерв Миколаївщини», що з 08 лютого 2013 року набув статусу обласного, завдяки підтримці Миколаївської обласної державної адміністрації (розпорядження Миколаївської обласної державної адміністрації від 08.02.2013 № 35-р «Про

впровадження інноваційного науково-методичного проекту «Очно-дистанційна школа: Інтелектуальний резерв Миколаївщини»).

Метою впровадження проекту є виявлення інтелектуально обдарованих учнів, реалізація програм додаткової освіти школярів із базових дисциплін, надання учням загальноосвітніх навчальних закладів області додаткових можливостей для покращення рівня навчальних досягнень із базових дисциплін; активізація пізнавальних можливостей учнів у процесі навчання та формування навичок самостійної роботи; стимулювання творчого самовдосконалення учнівської молоді, активізація руху творчої інтелігенції щодо формування наукової та творчої еліти; створення умов для реалізації інтелектуальних здібностей учнів, сприяння інтелектуальному й духовному розвитку молоді Миколаївської області; досягнення високого рівня науково-теоретичної та практичної підготовки учнів до обласних, всеукраїнських і міжнародних учнівських олімпіад із базових дисциплін.

Заняття в Школі проводяться в очній формі (під час навчально-тренувальних сесій у канікулярний час) і дистанційному Інтернет-режимі. Навчання учнів за очною формою здійснюється під час навчальних сесій у базових навчальних закладах області.

У міжсесійний період учні працюють над індивідуальними завданнями та отримують консультації фахівців із базових дисциплін.

Навчання в очно-дистанційній школі здійснюється за 15 дисциплінами (математика, хімія, біологія, фізика, історія, правознавство, географія, економіка, українська мова і література, російська мова і література, англійська мова, німецька мова, світова література, інформатика/інформаційні технології).

Організація роботи за проектом здійснюється кращими педагогічними, науково-педагогічними працівниками

вищих навчальних закладів області та України, методистами МОШПО, учителями загальноосвітніх навчальних закладів області.

Серед учнівської та педагогічної громадськості набули визнання такі традиційні форми роботи з талановитими та здібними учнями, як олімпіади. Так, у III етапі Всеукраїнських учнівських олімпіад 2013 року взяли участь більше тисячі учнів області, у IV (фінальному) етапі – 84 особи, із яких 33 стали переможцями (I місце – 4 особи, II – 11 осіб, III – 18 осіб).

Ми пишаємося перемогами школярів області на міжнародних олімпіадах. Так, у жовтні 2012 року в Аргентині Валерій Євтифеев став бронзовим призером VI Міжнародної олімпіади з географії. У жовтні 2013 року Руденко Олексій виборов золоту медаль Другої міжнародної олімпіади з історії.

Традиційним для Миколаївської області стало проведення учнівських турнірів з історії, економіки, правознавства, географії. У березні цього року за підтримки обласних органів влади на базі Первомайського центру культури та дозвілля ім. Є. Зарницької вперше проведено обласний турнір юних знавців музичного краєзнавства, що став великим святом дитячої творчості, ерудиції, любові до рідного краю.

У квітні 2013 року Миколаївщина радо вітала учасників фінального етапу XV Всеукраїнського турніру юних істориків, у якому взяли участь 154 учні 7–11-х класів. У складі 30 команд – представники Вінниччини, Волині, Дніпропетровщини, Житомирщини, а також Запорізької, Львівської, Луганської, Миколаївської, Одеської, Сумської, Рівненської, Харківської областей, міст Кієва та Севастополя.

За підсумками інтелектуального змагання I місце посіли дві команди м. Миколаєва:

- Миколаївська гімназія № 2 Миколаївської міської ради;
- Миколаївський юридичний ліцей Миколаївської міської ради.

Із 26 до 30 жовтня 2013 року в Миколаєві пройшов фінальний етап IX Всеукраїнського турніру юних економістів. Участь у турнірі взяли 95 учнів майже з усіх регіонів України.

Миколаївщину в турнірі представляли чотири команди, дві з яких посіли III місце:

- команда Миколаївського муніципального колегіуму Миколаївської міської ради;
- команда Новобузької гімназії Новобузької районної ради.

Щороку методистами лабораторії методики викладання мов і літератур проводяться мовні конкурси (Міжнародний конкурс із української мови імені Петра Яцика, Всеукраїнський конкурс учнівської творчості, присвячений Шевченківським дням).

З 01 жовтня до 03 грудня 2013 року кафедрою психології, педагогіки та менеджменту освіти проведено Перший обласний заочний конкурс «Від творчого вчителя – до обдарованого учня».

Метою конкурсу є створення умов для творчої реалізації педагогів, поширення їхнього передового досвіду щодо впровадження в практику роботи сучасного педагога особистісно-орієнтованого, компетентнісного підходів до освіти учнівської молоді та підтримки обдарованості; підвищення ролі, статусу творчих педагогів у педагогічних колективах.

Конкурс проводився за номінаціями:

1. «Авторські системи уроків» (I місце посіла Філенко Тетяна Миколаївна, учитель початкових класів Миколаївської спеціалізованої ЗОШ I–III ступенів № 22 із поглибленим вивченням англійської

- мови з 1 класу Миколаївської міської ради).
2. «Корекційно-розвивальні програми і проекти соціально-психологічної служби» (І місце – Заворотнюк Антоніна Володимирівна, практичний психолог Баштанської гімназії Баштанської районної ради).
 3. «Навчально-виховні проекти навчального закладу (виховні, проекти класних керівників/вихователів/кураторів, учнівського самоврядування)» (І місце – Трубай Олена Олександрівна, учитель української мови Єланецької загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів Єланецької районної ради).
 4. Номінація «Проектна діяльність навчального закладу як засіб підвищення ефективності профільного навчання» (І місце посіла Миколаївська спеціалізована ЗОШ І–ІІІ ступенів № 22 із поглибленим вивченням англійської мови з 1 класу, куратор проекту – Мечет Катерина Олександрівна, заступник директора з навчально-виховної роботи, учитель англійської мови).
 5. Номінація «Сценарії відкритих виховних заходів, тренінгів» (І місце – Коваль Антоніна Іванівна, учитель історії Кривоозерської загальноосвітньої школи І–ІІІ ступенів № 1 Кривоозерської районної ради Миколаївської області).
 6. Номінація «Авторські програми та розробки занять для організації позакласної роботи (гуртки, студії, факультативи, клуби за інтересами)» (І місце – Чигрин Наталя Олександрівна, керівник гуртка «Користувачі ПК» Миколаївського обласного

- центру науково-технічної творчості учнівської молоді).
7. Номінація «Школа батьківства (батьківські лекторії, тематичні батьківські збори)» (ІІІ місце – Куковицька Аліна Ярославівна, учитель української мови і літератури Южноукраїнської гімназії № 1 Южноукраїнської міської ради).
 8. Номінація «Інноваційна педагогічна рада, психолого-педагогічний консиліум» (І місце – Ромса Лілія Анатоліївна, заступник директора з навчально-виховної роботи Бурилівської ЗОШ І–ІІІ ступенів Кривоозерської районної ради).
 9. Номінація «Програми проектування розвитку обдарованого дошкільника» (І місце – Коваленко Лілія Володимирівна, музичний керівник Южноукраїнського ДНЗ № 2 «Ромашка» Южноукраїнської міської ради).

Щороку Миколаївським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти проводяться й інші учнівські конкурси:

- Всеукраїнський фізичний конкурс «Левеня» для учнів 7–11-х класів;
- Всеукраїнський інтерактивний природничий конкурс «Колосок» для учнів 3–8-х класів;
- Всеукраїнський математичний конкурс «Кенгуру»;
- щорічний регіональний конкурс «Найкращий відгук на сучасну дитячу прозу» для учнів 4–5-х класів;
- Всеукраїнський конкурс із комп'ютерної грамотності «Бобер»;
- обласний фестиваль дитячої художньої творчості, присвя-

чений Шевченківським днем, «Таланти твої, Миколаївщино!» тощо.

Актуальним залишається питання стимулювання та заохочення обдарованих школярів та їх учителів. Щорічно у квітні проходить обласне Свято Знань, де Миколаївською обласною радою, Миколаївською обласною державною адміністрацією відзначаються учні-переможці IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад та педагогів, які підготували призерів. Учні та їх учителі отримують цінні подарунки.

Із метою розвитку обдарованої та здібної учнівської молоді, поглиблення знань та вмій учнів – переможців Всеукраїнських учнівських олімпіад із базових дисциплін, оздоровлення та психологічного розвантаження дітей щороку на чорноморському узбережжі проводиться Літня оздоровча школа для обдарованої та здібної учнівської молоді, яку було створено 2004 року. Учасниками Літньої школи стають переможці III та IV етапів Всеукраїнських учнівських олімпіад – учні обласної очно-дистанційної школи «Інтелектуальний резерв Миколаївщини».

Цього року Літня оздоровча школа відбулась у селищі Міжводному Чорноморського району АР Крим, у

якій узяли участь 50 учнів загальноосвітніх навчальних закладів області. Для роботи з учнями запрошено 11 науковців із різних навчальних закладів України (Миколаїв, Одеса, Івано-Франківськ).

Для дітей створено гарні умови: триразове харчування, проживання в комфортабельних кімнатах із усіма зручностями.

Щодня учні Літньої оздоровчої школи відвідували заняття з обраного предмета. Окрім навчання, діти мали достатньо вільного часу на розваги та відпочинок.

Таким чином, одним із найважливіших факторів, що сприяє створенню і підтримці на високому рівні науково-технічного, культурного й управлінського потенціалу країни, є налагоджена система пошуку і навчання обдарованої учнівської молоді. Формування інтелектуальної еліти, яка задає темп розвитку науки, техніки, економіки, культурі, визначає ефективність цього розвитку.

Головним напрямом розвитку сучасної освіти є загальнодержавна програма пошуку, практичної діагностики, навчання, виховання і розвитку обдарованих дітей, націлена на підготовку творчої людини, талановитих фахівців.

Література

1. Педагогічний словник / За ред. дійсного члена АПН України М. Ф. Ярмаченка. – К. : Пед. думка, 2001. – 514 с.
2. Кадрове питання : Інтелектуальний резерв Миколаївщини // Автограф. Век XXI. – 2013. – № 02 (33). – С. 52–54.
3. Сокурєнко О. О. Нові педагогічні технології в роботі з обдарованими учнями : система очно-дистанційного навчання / О. О. Сокурєнко, О. О. Нотич // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. – № 8–9 (15–16). – С. 135–138.
4. Сокурєнко О. О. Миколаївський регіональний центр Інституту обдарованої дитини : досвід і перспективи діяльності / О. О. Сокурєнко // Освіта та розвиток обдарованої особистості. – 2013. – № 4 (11). – С. 52–55.
5. Сокурєнко О. О. Підготовка педагогів до роботи з обдарованими учнями / О. О. Сокурєнко // Методист. – 2013. – № 6 (18). – С. 3–6.